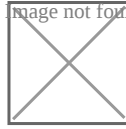


Ο κλασικισμός στην γλυπτική του 19ου αιώνα

/ [Πεμπτουσία](#)

image not found or type unknown



Η Γηραιά ήπειρος μετά την Γαλλική Επανάσταση θα στρέψει το βλέμμα στο παρελθόν. Ο κλασικισμός,[\[1\]](#) η μίμηση των κλασικών αρχετύπων του Ε΄και Δ΄ αιώνα, [\[2\]](#)που εμφανίστηκε ως αντίδραση στην *Ανώτερη Μπαρόκ* γλυπτική[\[3\]](#) ξεκίνησε από τις ανασκαφές του Ερκουλάνεουμ(1738) και της Πομπηίας(1748), την δημοσίευση της συλλογής αρχαίων αγγείων του λόρδου Hamilton, την παρουσίαση των ελγίνειων στο Βρετανικό Μουσείο(θεωρήθηκαν τα κατεξοχήν έργα λόγου και αρμονίας *rational*)και επεκτάθηκε με την δημιουργία εταιρειών όπως η *Dilettanti* που είχαν ως ιδανικό την επιβολή της αρχαιοελληνικής καλαισθησίας.

«τους Παρθενώνες και τα Ερεχθεία που στερήθηκαν στην μνήμη τους με πάθος ν΄αναγείρουν». [\[4\]](#)

[klassikismos19mesa](#)

Η επιστημονική αντιμετώπιση της αρχαιότητας ξεκίνησε με το έργο του Winckhelman[\[5\]](#) *Ιστορία της τέχνης της αρχαιότητας*(1764), τα ερείπια έγιναν της μόδας[\[6\]](#) και ο υλικός πολιτισμός υιοθέτησε τα ελληνικά μοτίβα (από την τα είδη καθημερινής χρήσης έως τα γλυπτά) με κύριο σύμβολο την *λήκυθο*. Το *gout grec* (ελληνικό γούστο)κυριάρχησε παντού, μεταδόθηκε από τις εμπειρίες των περιηγητών και η αρχαιοφιλία μαζί με το κύμα εκτίμησης και συγκίνησης για τον Αγώνα[\[7\]](#) που κατέκλυσε τους Ευρωπαίους κατέληξε σε *ελληνομανία*.[\[8\]](#)

Ο κλασικισμός επικράτησε σε όλη την διάρκεια του δεκάτου ενάτου αιώνα και επιβλήθηκε σε όλες τις εικαστικές τέχνες. Ιδιαίτερα όμως η γλυπτική χρησιμοποιήθηκε με τον πλέον καλύτερο τρόπο κυρίως από τους φορείς της εξουσίας για προπαγανδιστικούς λόγους,[\[9\]](#) διότι το ελληνικό ιδεαλιστικό μορφοπλαστικό λεξιλόγιο και η θεματολογία προσέφεραν απεριόριστες δυνατότητες έκφρασης.[\[10\]](#)

Από τους κύριους εκφραστές του κλασικισμού είναι ο Ιταλικής καταγωγής γλύπτης Κανόβα ο οποίος γοητευμένος από την θέα των Ελγίνειων μαρμάρων[\[11\]](#) ολοκλήρωσε το πέρασμα από το όψιμο *μπαρόκ* στον κλασικισμό. Βασισμένος σε

ρωμαϊκά πρότυπα έδωσε εξιδανικευμένα, εκλεπτυσμένα έργα που φέρουν τα θετικά και τα αρνητικά στοιχεία του κλασικισμού.[12] Υπήρξε δημιουργός επιτύμβιων μνημείων για τα οποία χρησιμοποίησε ως πηγές τις αττικές επιτύμβιες στήλες.[13] Η Γερμανία με τους καλλιτέχνες Schadow, Dannecker, Schwanthaler, Rauch έδωσε με την σειρά της το στίγμα της στην νεοελληνική γλυπτική. Για παράδειγμα ο Schadow επηρέασε τον τρόπο δημιουργίας των προτομών και ο Rauch δημιουργώντας τον τύπο της Κοιμωμένης αποτέλεσε το πρότυπο πολλών ελληνικών δημιουργιών.[14]

Συνεπώς, το πνεύμα του κλασικισμού που απλώθηκε σε όλη την Ευρώπη, από Σκανδιναβία ως και την Ισπανία επέστρεψε στις ρίζες του. Αν η Ευρώπη « ανακάλυψε» την αρχαιότητα μετά τον αιώνα των Φώτων, στην Ελλάδα η αέναη παρουσία της υπήρξε καταλυτική[15] και ικανή να διεγείρει την φαντασία των καλλιτεχνών.[16] « Μην είναι τάχατε τα ερειπωμένα αρχαία μνημεία της χρυσή στολή που η τέχνη εφόρεσε και το καθένα μια δόξα αθάνατη αντιλαλεί;»[17]

[1] Καλείται και Νεοκλασικισμός Read, H., Λεξικό εικαστικών τεχνών, ελλ. μετ. Παππά. Α., Αθήνα, Υποδομή, 1986, λήμμα Νεοκλασικισμός, σ.222.

[2] Ο κλασικισμός επανέρχεται και σε άλλες περιόδους.. Παρουσιάζεται στην ελληνιστική περίοδο, επανέρχεται στην Αναγέννηση, μετά το 1750 κάνει δυναμική επιστροφή την οποία σηματοδοτεί με το έργο του « Ιστορία της Τέχνης στην Αρχαιότητα» ο Winckelmann για να ξαναεμφανιστεί μετά το 1930 ως προπέτασμα των ολοκληρωτικών καθεστώτων. Στεφανίδης, Μ., 2007³, .όπ.π.σ35-36.

[3] Uwe, Geese, Η Νεοκλασική Γλυπτική, στο Νεοκλασικισμός και Ρομαντισμός: Αρχιτεκτονική, Γλυπτική, Ζωγραφική, Σχέδιο, επιμ Rolf Toman, ελλ. μετ, Σητμάκη, Μ., Αθήνα, Ελευθερουδάκης, 2006, σ. 250.

[4] Κική Δημουλά. Βρετανικό Μουσείο(Ελγίνου μάρμαρα)

[5].Στο έργο γίνεται προσπάθεια εκτίμησης και ερμηνείας της τέχνης της αρχαιότητας, Read, H., όπ.π. λήμμα Βίλκενμαν, σ.42.

[6] Ζωγραφική αποτύπωση τοπίων με την προσθήκη αρχιτεκτονικών ερειπίων.

[7] Brown, D.Ρομαντισμός, ελλ. μετ. Ι. Βετσοπούλου, Αθήνα, Καστανιώτης, 2004²,

σ.284-289.

[8] Βουτυρά.Μ- Γουλάκη - Βουτυρά, Α., *Η αρχαία ελληνική τέχνη και η ακτινοβολία της*, Θεσσαλονίκη, Ινστιτούτο Νεοελληνικών Σπουδών(Ίδρυμα Τριανταφυλλίδη)2011, σ.373-380.

[9] Irwin, D., *Νεοκλασικισμός*, ελλ μετ. Χ. Παπαδημητρίου, Αθήνα, Καστανιώτης, 1999, σ. 265-267.

[10] Χρήστου, Χρ., 1987, όπ.π., σ. 232.

[11] Irwin, D., όπ.π., σ. 320-321.

[12] Λυδάκης.Στ., 2011, όπ.,π.σ.22-23.

[13] Βουτυρά, Μ- Γουλάκη- Βουτυρά, Α.,1987,όπ.π.σ.381.

[14] Uwe, Geese, όπ.π., σ. 279-281.

[15] Στεφανίδης, Μ., 2007³, σ. 18.

[16] Λυδάκης, Στ., 1981, όπ.π'.σ., 23.

[17] Πολέμης Ι., « *Τι είναι η πατρίδα μας*»